

Suvestinė redakcija nuo 2019-01-01

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1999, Nr. [50-1600](#); Žin. 1999, Nr. [68-0](#); Žin. 2011, Nr. [91-4318](#), i. k. 0991010ISTAI-1190

Nauja redakcija nuo 2011-10-01:

Nr. [XI-1541](#), 2011-06-28, Žin. 2011, Nr. 91-4318 (2011-07-19), i. k. 1111010ISTA0XI-1541

LIETUVOS RESPUBLIKOS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMAS

1999 m. gegužės 20 d. Nr. VIII-1190
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato visuomeninius santykius, atsirandančius tvarkant radioaktyvias atliekas, ir teisinius radioaktyviųjų atliekų tvarkymo pagrindus.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su šio įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Galutinis radioaktyviųjų atliekų apdorojimas** – radioaktyviųjų atliekų kietinimas, dėjimas į specialius konteinerius ir prireikus papildomas pakavimas, siekiant jas vežti, saugoti ir (arba) dėti į atliekyną.

2. **Nebekontroliuojamieji radioaktyvumo lygiai** – aktyvumo koncentracijų vertės, kurių neviršijant medžiagoms, susidariusioms vykdant veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, apie kurią privalo būti pranešta Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai arba kuri privalo būti įteisinta, nebetaikomi radiacinės saugos reikalavimai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

3. **Pagrindinis radioaktyviųjų atliekų apdorojimas** – procesas, kurio metu keičiamos radioaktyviųjų atliekų savybės (mažinamas tūris, šalinami radionuklidai, keičiama sudėtis), siekiant saugiai ir pigiai jas tvarkyti.

4. **Panaudotas uždarusis radioaktyvusis šaltinis** – uždarusis radioaktyvusis šaltinis, kuris jau nenaudojamas ir kurio neketinama naudoti vykdant įteisintą veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, tačiau kuris ir toliau turi būti tvarkomas laikantis radiacinės ir radioaktyviųjų šaltinių fizinės saugos reikalavimų.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

5. **Pradinis radioaktyviųjų atliekų apdorojimas** – vienas ar keli veiksmai, atliekami prieš pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą: rinkimas, rūšiavimas, cheminis apdorojimas, dezaktyvacija.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

6. **Radioaktyviosios atliekos** – panaudotas branduolinis kuras ir kitos dujinės, skystosios ar kietosios pakartotinai naudoti neskirtos radioaktyviosios medžiagos, kurios neatitinka

nebekontroliavimo kriterijų ir kurioms Radiacinės saugos centras ar Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija taiko reguliuojamąją kontrolę.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

7. Radioaktyviųjų atliekų atliekynas (toliau – **atliekynas**) – radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys, į kurį dedamos radioaktyviosios atliekos neketinant jų išimti.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

8. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas – veiksmai radioaktyviųjų atliekų atliekyne pasibaigus jo eksploatavimui ir baigus į jį dėti radioaktyviasias atliekas, apimantys uždaryto atliekyno saugai užtikrinti reikalingus inžinerinius ar kitus darbus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

9. Radioaktyviųjų atliekų darytojas – fizinis ar juridinis asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje vykdomas veiklą, dėl kurios susidaro arba jau susidarė radioaktyviųjų atliekų.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

10. Radioaktyviųjų atliekų dėjimas į atliekyną – radioaktyviųjų atliekų patalpinimas į atliekyną neketinant jų iš ten išimti.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

11. Radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijai – kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės tinkamos saugoti saugykloje ir dėti į atliekyną.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

12. Radioaktyviųjų atliekų saugykla – radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys radioaktyviosioms atliekoms laikinai saugoti. Radioaktyviųjų atliekų saugyklos, esančios medicinos, mokslo, pramonės, išskyrus branduolinę energetiką, įstaigose, įmonėse ar organizacijose nėra laikomos branduolinės energetikos objektais.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

13. Radioaktyviųjų atliekų saugojimas – radioaktyviųjų atliekų laikinas kaupimas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginyje, kuriame jos izoliuojamos kontroliuojant poveikį žmonėms ir aplinkai, kol pasiekiami nebekontroliuojamieji radioaktyvumo lygiai ir atliekos išimamos iš radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio arba kol radioaktyviosios atliekos dedamos į atliekyną.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

14. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas – veikla, apimanti pradinį, pagrindinį ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą (išskyrus išvežimą už branduolinės energetikos objekto aikštelės ribų), saugojimą, dėjimą į atliekyną, atliekyno uždarymą ir uždaryto atliekyno priežiūrą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

15. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio aikštelė – nustatytas ribas turinti teritorija, kurioje yra statomas (statybvietė), pastatytas, eksploatuojamas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys ar tirama ir (ar) vertinama galimybė jį statyti arba kurioje vykdomas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo nutraukimas ar uždaryto įrenginio priežiūra.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

16. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo nutraukimas – teisinių, organizacinių ir techninių priemonių įgyvendinimas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginyje, nusprendus, kad jis niekada nebebus naudojamas pagal pagrindinę paskirtį.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

17. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija – juridinis asmuo, kuriam išduota radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo licencija.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

18. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio projektas – visuma normatyviniuose techniniuose dokumentuose nurodytų dokumentų, kuriuose pateikiami radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio sprendiniai (aiškinamoji dalis, statinio ar jų grupės projektas, įrenginių projektai, skaičiavimai, brėžiniai, saugos ataskaitos ir kt.), pagal kuriuos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys yra statomas, įrengiamas ir eksploatuojamas.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

19. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys – branduolinės energetikos objektas, kurio pagrindinė paskirtis – tvarkyti radioaktyvias atliekas. Bet kuris radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginys, egzistuojantis iki šio įstatymo įsigaliojimo, vadinamas esamu radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiu.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

20. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sauga – visuma teisinių, organizacinių ir techninių priemonių, taip pat radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklą vykdančių asmenų ir (ar) jų darbuotojų kompetencijų, kurių tikslas – eksploatuojant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį išvengti nekontroliuojamo ir nepageidaujamo radioaktyviųjų atliekų poveikio žmonėms ir aplinkai.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

21. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo vadybos sistema – visuma radioaktyviųjų atliekų

tvarkymo įrenginį eksploatuojančios organizacijos nustatytų organizacinių priemonių, procedūrų ir veiksmų, kuriais siekiama tinkamai įgyvendinti teisės aktų nustatytus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo reikalavimus ir (ar) kitus su radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojančios organizacijos vykdoma veikla susijusius tikslus.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

22. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas – šio įstatymo 10 straipsnyje nurodytas juridinis asmuo, atsakingas už visų jo veiklos metu susidariusių ir jam perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

23. Radionuklidų barjeras – fizinė kliūtis, sulaikanti arba sulėtinanti radionuklidų ir (ar) jų turinčių medžiagų sklaidimą iš radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio elementų į aplinką. Radionuklidų barjerai gali būti inžineriniai ir gamtiniai.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

24. Uždarasis radioaktyvusis šaltinis – radioaktyvusis šaltinis, kuriame radioaktyvioji medžiaga visam laikui hermetizuota kapsulėje ar yra kietojoje medžiagoje tam, kad būtų užkirstas kelias radioaktyviųjų medžiagų sklaidimui įprastomis jo naudojimo sąlygomis.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

25. Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra – radioaktyviųjų atliekų atliekyno aikštelės priežiūra po atliekyno uždarymo. Priežiūra gali būti aktyvioji (stebėsena, priėjimo ribojimas, tvarkymo darbai ir kt.) arba pasyvioji (ribojimai naudoti žemę ir kt.).

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

26. Uždarojo radioaktyviojo šaltinio gavėjas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris gauna uždarąjį radioaktyvųjį šaltinį.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

27. Uždarojo radioaktyviojo šaltinio tiekėjas – fizinis ar juridinis asmuo, tiekiantis ar padedantis gauti uždarąjį radioaktyvųjį šaltinį.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

28. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme (toliau – Branduolinės energijos įstatymas), Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatyme (toliau – Branduolinės saugos įstatymas) ir Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme (toliau – Radiacinės saugos įstatymas).

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

ANTRASIS SKIRSNIS

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PRINCIPAI

3 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo principai

Tvarkant radioaktyvias atliekas, turi būti užtikrinta, kad:

1) visų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo stadijų metu taikant tinkamus metodus kiekvienas asmuo ir aplinka tiek Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiek ir už jos ribų būtų pakankamai apsaugoti nuo radiologinių, biologinių, cheminių ir kitų pavojų, kuriuos gali sukelti radioaktyviosios atliekos;

2) būtų išvengiama veiksmų, galinčių turėti pagrįstai prognozuojamų padarinių ateities kartoms, pavojingesnių negu tie, kurie leistini dabartinei kartai, ir nepalikti ateities kartoms nepelnytų naštų;

3) radioaktyviųjų atliekų susidarytų kiek įmanoma mažiau, kaip praktiškai ir pagrįstai įmanoma tiek jų kiekio, tiek aktyvumo požįūriais, tam imantis reikiamų projektavimo priemonių, taip pat eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo veiksmų, įskaitant branduolinio kuro ciklo medžiagų perdirbimą ir pakartotinį naudojimą;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

4) būtų atsižvelgta į visų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapų tarpusavio priklausomybę;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

5) radioaktyviųjų atliekų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių sauga būtų garantuojama visą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir įrenginių veikimo laiką ir po to, naudojant pasyvias saugos priemones;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

6) radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos priemonės būtų įgyvendinamos vadovaujantis diferencijuotu požįūriu;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

7) Lietuvos Respublikoje susidariusios radioaktyviosios atliekos turi būti dedamos į atliekyną Lietuvos Respublikos teritorijoje arba išvežamos į užsienio valstybėje esantį atliekyną, išskyrus šio įstatymo 24 ir 25 straipsniuose nustatytus atvejus.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

TREČIASIS SKIRSNIS

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO VALSTYBINIS VALDYMAS

4 straipsnis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompetencija

Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė):

1) Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos teikimu priima nutarimus dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statybos ir jų eksploatavimo nutraukimo;

2) teisės aktų nustatyta tvarka skiria žemės sklypus radioaktyviųjų atliekų saugykloms ir

(arba) radioaktyviųjų atliekų atliekynams;

3) Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos teikimu priima nutarimus dėl radioaktyviųjų atliekų atliekynų uždarymo ir uždarytų atliekynų priežiūros nutraukimo;

4) nustato arba įgalioja kitą instituciją nustatyti nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos (teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, radioaktyviųjų atliekų tvarkymo reglamentavimo ir priežiūros institucijų ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos) tarptautinio ekspertinio įvertinimo organizavimo tvarką;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

5) remia ir finansuoja mokslo tiriamųjų ir naujų technologijų įdiegimo programų įgyvendinimą ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo specialistų rengimą;

6) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

5 straipsnis. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kompetencija

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija):

1) teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių statybos arba jų eksploatavimo nutraukimo, radioaktyviųjų atliekų atliekynų uždarymo ir uždarytų atliekynų priežiūros nutraukimo;

2) po to, kai patvirtinamas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybos teritorijos detalusis planas, teisės aktų nustatyta tvarka inicijuoja žemės sklypo radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybai paėmimą visuomenės poreikiams;

3) organizuoja dvišalį ir daugiašalį tarptautinį bendradarbiavimą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje;

4) Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka organizuoja nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinį ekspertinį įvertinimą;

5) tvirtina radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo teikiamų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo paslaugų tarifus, pagrįstus teikiamų paslaugų sąnaudomis;

6) organizuoja radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų tobulinimą, siekdama įgyvendinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymą reglamentuojančius Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis, Tarptautinės atominės energijos agentūros rekomendacijas, nacionalinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sistemos tarptautinio ekspertinio įvertinimo rekomendacijas, ir teisės aktų tobulinimą, atsižvelgdama į technologijų ir mokslo pažangą ir Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymo metu sukauptą patirtį;

7) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

6 straipsnis. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos kompetencija

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) ar jos įgaliota institucija:

1) rengia ir tvirtina nebranduolinės energetikos objektų, žemės ir pastatų, užterštų radionuklidais, dezaktyvacijos taisykles;

2) nustato radionuklidų nebekontroliuojamuosius radioaktyvumo lygius medžiagoms, susidarančioms veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais metu, išskyrus tokią veiklą branduolinės energetikos srityje;

3) tvirtina reikalavimus ir taisykles, reglamentuojančius radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugą nebranduolinės energetikos objektuose;

4) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

7 straipsnis. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos kompetencija

1. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija atlieka radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos valstybinį reglamentavimą ir priežiūrą.

2. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija:

1) nustato branduolinės saugos reikalavimus, reglamentuojančius radioaktyviųjų atliekų klasifikavimą ir radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

2) suderinusi su Sveikatos apsaugos ministerija, nustato radionuklidų nebekontroliuojamuosius radioaktyvumo lygius medžiagoms ir atliekoms, susidarančioms branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais metu;

3) tvirtina reikalavimus ir taisykles, reglamentuojančius radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugą branduolinės energetikos objektuose;

4) prižiūri ir užtikrina, kad būtų laikomasi teisės aktų reikalavimų tvarkant radioaktyvias atliekas branduolinės energetikos objektuose;

5) teikia Europos Komisijai Vyriausybės nustatyta tvarka parengtą 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, įgyvendinimo ataskaitą. Ši ataskaita pirmą kartą turi būti pateikta ne vėliau kaip 2015 m. rugpjūčio 23 d., po to – kas treji metai;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

6) atlieka kitas šio įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų nustatytas funkcijas.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

8 straipsnis. Licencijuojama veikla, licencijų, leidimų ir laikinųjų leidimų išdavimas

1. Branduolinės energetikos srities veiklos ir veiklos su branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis licencijų ir leidimų rūšis, jų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarką ir pagrindus, taip pat licencijuojamos veiklos sąlygas, licencijos turėtojo teises ir pareigas reglamentuoja Branduolinės saugos įstatymas.

2. Licencijų ar laikinųjų leidimų tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) ir vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo teisinius pagrindus, licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo teises ir pareigas ir leidimų vežti radioaktyvias atliekas, išskyrus radioaktyvias atliekas, susidariusias branduolinio kuro ciklo metu, išdavimo ir galiojimo panaikinimo teisinius pagrindus reglamentuoja Radiacinės saugos įstatymas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

8¹ straipsnis. Neteko galios nuo 2019-01-01

Straipsnio naikinimas:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

9 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareigos ir atsakomybė

1. Radioaktyviųjų atliekų darytojo pareiga – laikantis teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, reikalavimų tvarkyti radioaktyvias atliekas tol, kol jų neperduos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Radioaktyviųjų atliekų darytojas radioaktyvias atliekas tvarko vykdydamas savo ūkinę veiklą ir perduoda jas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui, kuris Lietuvos Respublikos energetikos ministro nustatyta tvarka privalo jas priimti. Radioaktyviųjų atliekų darytojui, vykdančiam licencijuojamą branduolinės energetikos srities veiklą ir veiklą su

branduolinėmis ir (ar) branduolinio kuro ciklo medžiagomis, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, nereikalaujama gauti atskiros licencijos ar laikinojo leidimo tvarkyti (atlikti pradinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą (rinkti, rūšiuoti, dezaktyvuoti), atlikti pagrindinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, saugoti) radioaktyvias atliekas, išduodamų, kaip nurodyta šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

2. Radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas.

3. Radioaktyviųjų atliekų darytojas neatleidžiamas nuo pareigų ir atsakomybės saugiai tvarkyti radioaktyvias atliekas net ir laikinai sustabdžius ar panaikinus licencijos galiojimą.

4. Radioaktyviųjų atliekų darytojo atsakomybė už radioaktyviųjų atliekų tvarkymą baigiasi, kai:

1) radioaktyviosios atliekos perduodamos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui;

2) radioaktyviosios atliekos teisėtai išvežamos iš Lietuvos Respublikos ir visam laikui yra priimanamos pagal atitinkamos valstybės įstatymus;

3) saugant radioaktyvias atliekas, radioaktyviųjų atliekų aktyvumas pasiekia nebekontroliuojamuosius radioaktyvumo lygius. Šiuo atveju radioaktyviųjų atliekų darytojas yra atsakingas už susidariusių atliekų tvarkymą pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą ir kitus teisės aktus.

5. Paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų vežimas, saugojimas ir kiti su jų, kaip radioaktyviųjų atliekų, tvarkymu susiję darbai finansuojami iš valstybės ir savivaldybių institucijoms numatytų asignavimų. Ekstremaliųjų įvykių, ypatingo aplinkos užteršimo radioaktyviosiomis medžiagomis nulemta veikla, susijusi su paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų tvarkymu, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Įstatymų nustatyta tvarka nustačius asmenis, kaltus dėl paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų įsigijimo, laikymo, vežimo ar gamybos, paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų tvarkymo išlaidos išieškomos iš kaltų asmenų.

KETVIRTASIS SKIRSNIS RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYTOJAS

10 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas ir jo veiklos pagrindai

1. Valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė yra radioaktyviųjų atliekų tvarkytoja ir vykdydama Ignalinos atominės elektrinės ir kitų branduolinės energetikos objektų eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų ir kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą:

1) surenka radioaktyvias atliekas ir organizuoja jų vežimą iš kitų radioaktyviųjų atliekų darytojų, atlieka pradinį, pagrindinį ir galutinį radioaktyviųjų atliekų apdorojimą ir jas saugo;

2) deda radioaktyvias atliekas į atliekyną;

3) uždaro radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir prižiūri uždarytą atliekyną;

4) tvarko Vyriausybės nustatyta tvarka paliktuosius radioaktyviuosius šaltinius ir radioaktyviosiomis medžiagomis užterštus objektus;

5) vykdo kitus šiame įstatyme, Branduolinės energijos įstatyme, Branduolinės saugos įstatyme, Radiacinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme ir šių įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui nustatytus įpareigojimus.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, tvarkydamas radioaktyvias atliekas, savo veikloje vadovaujasi šiuo įstatymu, Branduolinės energijos įstatymu, Branduolinės saugos įstatymu, Radiacinės saugos įstatymu ir šių įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūriniai padaliniai, vykdančys radioaktyviųjų atliekų apdorojimą, vežimą, saugojimą, organizacinėje struktūroje turi būti atskirti nuo radioaktyviųjų atliekų dėjimą į atliekynus, šių atliekų atitikties radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklas ir atliekynus kriterijams kontrolę ir kitas atliekynų eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo funkcijas vykdančio (vykdančių) struktūrinio (struktūrinių) padalinio (padalinių) (toliau – struktūrinis padalinys, dedantis radioaktyviąsias atliekas į atliekynus).

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas turi sukurti kontrolės mechanizmą, kuris užtikrintų, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo apdorotos radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės atitiktų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus ir kuris užtikrintų, kad į saugyklą ar atliekyną būtų dedamos tik priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus atitinkančios radioaktyviosios atliekos ir jų pakuotės. Tikrinimą turi atlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo struktūrinis padalinys, dedantis radioaktyviąsias atliekas į atliekynus.

5. Reikalavimų, nurodytų šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, laikymosi priežiūrą užtikrina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija paraiškos licencijai eksploatuoti atitinkamą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį gauti vertinimo metu, o tuo atveju, jeigu licencija jau išduota, vertindama branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Branduolinės energijos įstatymo ir Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

TAR pastaba. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymą vykdysianti valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė, siekdama užtikrinti atitiktį 10 straipsnio 1 dalyje nurodytiems reikalavimams, iki įstatymo Nr. XIII-1285 įsigaliojimo dienos (2019-01-01) Radiacinės saugos įstatymo nustatyta tvarka parengia dokumentus ir gauna licencijas vykdyti veiklas su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, išskyrus branduolinės energetikos srities veiklą su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, kurias vykdys įsigaliojus šiam įstatymui. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymą vykdysianti valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė, siekdama užtikrinti atitiktį 10 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytiems reikalavimams, iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos pateikia ir suderina branduolinės energetikos objekto modifikacijos saugą pagrindžiančius dokumentus Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymo ir Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

11 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų perdavimas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui

1. Kai radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas priima radioaktyviąsias atliekas iš radioaktyviųjų atliekų darytojo, už jų tvarkymą atsako radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas. Radioaktyviosios atliekos laikomos perduotomis radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui nuo radioaktyviųjų atliekų perdavimo–priėmimo akto pasirašymo momento. Prieš tai radioaktyviųjų atliekų darytojas turi sumokėti visas šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytas išlaidas.

2. Neteko galios nuo 2019-01-01

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

3. Jeigu licenciją, laikinąjį leidimą ar leidimą radioaktyviųjų atliekų darytojui išdavusi institucija nustato, kad radioaktyviųjų atliekų darytojas nesilaiko saugaus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo reikalavimų, kitaip yra pažeidęs licencijuojamos, laikinuoju leidimu ar leidimu reguliuojamos veiklos sąlygas, licenciją, laikinąjį leidimą ar leidimą išdavusi institucija gali nuspręsti, kad radioaktyviosios atliekos būtų priverstinai perduotos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui. Tokiu atveju radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas užtikrina, kad neatlikti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo darbai būtų įvykdyti. Lėšos šioms radioaktyviosioms atliekoms tvarkyti įstatymų nustatyta tvarka išieškomos iš radioaktyviųjų atliekų darytojo.

4. Radioaktyviųjų atliekų, susidarančių vykdant branduolinės energetikos srities veiklą, ir kitų radioaktyviųjų atliekų, teisės aktų nustatyta tvarka perduotų į branduolinės energetikos objektus, apskaitos ypatumus nustato Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas.

5. Branduolinės energijos įstatyme nustatytais atvejais radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui saugoti gali būti perduodamos branduolinės ir (ar) radioaktyviosios medžiagos. Tokių branduolinių ir (ar) radioaktyviųjų medžiagų saugojimo tvarką ir sąlygas nustato radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas, suderinęs su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

PENKTASIS SKIRSNIS

ESAMŲ RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ IR ANKSTESNĖS VEIKLOS JUOSE ĮVERTINIMAS

12 straipsnis. Esamų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių ir ankstesnės veiklos juose įvertinimas

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija privalo vertinti įrenginio saugą ir, prireikus arba jeigu to teisės aktų nustatytais pagrindais ir sąlygomis reikalauja Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, atlikti visus pagrįstus praktiškai įmanomus patobulinimus, siekdama šį įrenginį padaryti saugesnį.

2. Įvertindama esamų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių saugos analizės rezultatus, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija turi nuspręsti, ar būtinos kokios nors saugą gerinančios priemonės. Turi būti atsižvelgta į tai, ar neigiamo poveikio sumažėjimas yra pakankamas, kad nauda būtų objektyviai didesnė negu galima veiklos rizika, būtų pagrįstos išlaidos ir kitos sąnaudos, įskaitant socialines pasekmes, susijusias su tokiu pagerinimu.

3. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertina esamo radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio atitiktį radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio projekte nustatytiems tikslams ir branduolinės saugos reikalavimams, taip pat radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio atitiktį reikalavimams, nustatytiems radioaktyviųjų atliekų saugykloms ir atliekynams. Esama radioaktyviųjų atliekų saugykla ar atliekynas gali būti eksploatuojami pagal jų projektuose nustatytus tikslus tik įvertinus jų atitiktį branduolinės saugos reikalavimams ir prireikus nustačius saugos gerinimo priemones.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ AIKŠTELIŲ PARINKIMAS, PROJEKTAVIMAS IR STATYBA

13 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių aikštelių parinkimas

1. Aikštelė radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiui parenkama vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir atsižvelgiant į Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) rekomendacijas.

2. Parenkant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio aikštelę, turi būti parengti ir įgyvendinti licencijos ar leidimo turėtojo normatyviniai techniniai dokumentai, sudarantys galimybę:

1) įvertinti visus svarbius su aikštele susijusius veiksnius, kurie gali turėti įtakos šio įrenginio saugai per visą jo eksploatavimo laikotarpį, o jeigu tai atliekynas, – ir jo saugai po uždarymo;

2) įvertinti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio galimą poveikį kiekvienam asmeniui, visuomenei ir aplinkai atsižvelgiant į radioaktyviųjų atliekų atliekyno aikštelės galimus būklės pasikeitimus po jo uždarymo;

3) informuoti visuomenę apie tokio įrenginio saugą;

4) informuoti kaimynines valstybes, esančias arti esamo ar ketinamo statyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio, jeigu yra tikimybė, kad šis įrenginys gali joms daryti neigiamą poveikį, ir, jeigu šios valstybės prašo, pateikti joms bendruosius duomenis, reikalingus įvertinti galimą šio įrenginio poveikį jų teritorijų saugai.

14 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių projektavimas ir statyba

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį galima statyti tik tuo atveju, kai Vyriausybė priima atitinkamą nutarimą Energetikos ministerijos teikimu. Atskiros Vyriausybės nutarimo nereikia, jeigu radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiai įtraukti į branduolinės (atominės) elektrinės projektą.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statinių statybos, rekonstravimo, kapitalinio

remonto ir griovimo projektų ekspertizė atliekama Branduolinės energijos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio projektas derinamas vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymo nuostatomis.

4. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio statybos, pripažinimo tinkamu eksploatuoti, eksploatavimo ir eksploatavimo nutraukimo priežiūra vykdoma pagal Branduolinės energijos įstatymo, kitų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus.

5. Projektuojant ir statant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį, turi būti:

1) numatomas pakankamas kiekis radionuklidų barjerų ir taikomos apsaugos priemonės, ribojančios galimą jonizuojančiosios spinduliuotės, įskaitant kontroliuojamą ir nekontroliuojamą radionuklidų išmetimą į aplinką, poveikį atskiriems asmenims, visuomenei ir aplinkai;

2) nagrinėjami radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio, išskyrus atliekyną, eksploatavimo nutraukimo conceptualūs planai ir prireikus techninės sąlygos;

3) naudojamos technologijos, pasitvirtinusios praktiškai arba patvirtintos bandymais ar analize Lietuvos Respublikoje ar kitose valstybėse.

6. Projektuojant atliekyną, turi būti parengtos jo uždarymo techninės sąlygos.

15 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių saugos vertinimas

1. Esamų ir naujai pastatytų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių saugos vertinimas atliekamas pagal Branduolinės saugos įstatymo reikalavimus. Saugos vertinimas turi apimti visą įrenginio eksploatavimo laikotarpį.

2. Atliekyno saugos vertinimas turi apimti ir laikotarpį po atliekyno uždarymo.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių saugos vertinimą ir poveikio žmonėms ir aplinkai įvertinimą atlieka statytojas (užsakovas) arba eksploatuojanti organizacija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Statytojas (užsakovas) arba eksploatuojanti organizacija, atlikdama saugyklos ar atliekyno saugos analizę, nustato radioaktyviųjų atliekų priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus, kuriuos suderina su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

SEPTINTASIS SKIRSNIS

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIŲ PRIPAŽINIMAS TINKAMAI EKSPLOATUOTI, JŲ EKSPLOATAVIMAS, EKSPLOATAVIMO NUTRAUKIMAS IR PRIEŽIŪRA PO UŽDARYMO

16 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pripažinimas tinkamu eksploatuoti

Prieš pradėdant eksploatuoti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį, licencijos turėtojas ir (ar) pareiškėjas licencijai gauti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis privalo parengti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pripažinimo tinkamu eksploatuoti programą ir ją suderinti su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

17 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimas

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pramoninis eksploatavimas pradamas tik gavus leidimą Branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Leidimas išduodamas remiantis saugos vertinimu, atliekamu vadovaujantis šio įstatymo 15 straipsniu, ir įgyvendinus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio pripažinimo tinkamu eksploatuoti programą pagal šio įstatymo 16 straipsnį.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo metu:

1) licencijos turėtojas, suderinęs su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, nustato ir prireikus tikslina eksploatavimo ribas ir sąlygas, pagrįstas bandymais, eksploatavimo patirtimi ir šio įstatymo 15 straipsnyje nurodytu saugos vertinimu;

2) įrenginys turi būti eksploatuojamas, techniškai prižiūrimas, kontroliuojamas, inspektuojamas ir bandomas pagal nustatytas procedūras, normas ir taisykles bei licencijos sąlygas. Tokiu būdu gauti atliekyno įvertinimo rezultatai naudojami ankstesnių prielaidų, rengiant saugos vertinimus pagal šio įstatymo 15 straipsnį, pagrįstumui patikrinti ir nagrinėti;

3) turi būti atliekama poveikio žmonėms ir aplinkai stebėseną (monitoringas);

4) radioaktyviosios atliekos turi būti rūšiuojamos pagal patvirtintas procedūras, o nustatant jų charakteristikas, būtina atsižvelgti į jų fizines ir chemines savybes, galinčias turėti įtakos jų tvarkymo saugai;

5) turi būti parengtos informacijos apie eksploatavimo patirtį rinkimo ir analizės programos. Jos vykdomos ir prireikus, remiantis analizės rezultatais, turi būti imamos priemonių eksploatavimui gerinti;

6) licencijos turėtojas teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis privalo pranešti Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai apie įvykius, svarbius radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio saugai;

7) turi būti užtikrinama radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio fizinė sauga Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Vadybos sistemos

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija atsako, kad būtų sudarytos ir įgyvendintos tinkamos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo vadybos sistemos, kurias įvertina Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas nustato branduolinės energetikos objektų vadybos sistemų saugos reikalavimus ir taisykles.

19 straipsnis. Avarinė parengtis

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija atsako, kad iki radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo pradžios ir eksploatavimo metu būtų sudarytas avarinės parengties planas.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo metu avarinės parengties planą eksploatuojanti organizacija turi išbandyti ne rečiau kaip kartą per metus. Prieš pradedant vykdyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo nutraukimą, avarinės parengties planas turi būti atnaujintas atsižvelgiant į eksploatavimo nutraukimo sąlygas.

3. Branduolinių ar radiologinių avarių prevencija ir avarių likvidavimas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose vykdomi Branduolinės energijos įstatymo ir kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo nutraukimas

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimas nutraukiamas vadovaujantis Vyriausybės nutarimu. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo nutraukimo tvarka nustatoma vadovaujantis Branduolinės energijos įstatymu.

2. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija privalo užtikrinti, kad įrenginio eksploatavimo nutraukimo metu būtų disponuojama pakankamais finansiniais, materialiaisiais, organizaciniais ir žmogiškaisiais ištekliais, reikalingais teisės aktų nustatytiems įsipareigojimams, susijusiems su radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimo nutraukimu, tinkamai įvykdyti. Nutraukiant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginio eksploatavimą, būtina įvykdyti šio įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

3. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojanti organizacija privalo registruoti ir saugoti visą svarbią eksploatavimo nutraukimui Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nustatytą informaciją, laikydamasi Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nustatytų reikalavimų.

21 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas ir uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra

Pakeistas straipsnio pavadinimas:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

1. Nutarimą dėl radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo priima Vyriausybė Energetikos ministerijos teikimu.

1¹. Radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymas turi būti vykdomas pagal galutinį atliekyno uždarymo planą, kurį parengia radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija ir suderina su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija. Ne vėliau kaip prieš dvejus metus iki radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo privalo būti parengtas ir Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai pateiktas derinti galutinis radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo planas. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija priima sprendimą dėl galutinio atliekyno uždarymo plano suderinimo Branduolinės saugos įstatymo 34 straipsnyje nurodytais terminais. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija suderina galutinį atliekyno uždarymo planą, jeigu galutiniame radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo plane radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija pagrindžia teigiamas išvadas dėl galimybės saugiai atlikti atliekyno uždarymą ir jeigu šios išvados yra pagrįstos objektyviomis aplinkybėmis ir atitinka radioaktyviųjų atliekų atliekyno saugą reglamentuojančius teisės aktus. Radioaktyviųjų atliekų atliekyną eksploatuojanti organizacija galutinį atliekyno uždarymo planą, suderintą su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, vadovaudamasi Branduolinės energijos įstatymo 32 straipsnio nuostatomis teikia tvirtinti Energetikos ministerijai.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

2. Eksploatuojanti organizacija prieš uždarant atliekyną įstatymų nustatyta tvarka privalo užtikrinti, kad būtų neterminuotai saugomi Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko nustatyti į atliekyną padėtų radioaktyviųjų atliekų apskaitos dokumentai, taip pat atliekyno aikštelės ir konstrukcijų techniniai dokumentai.

3. Atliekyno priežiūrą po uždarymo atlieka radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas. Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas parengia ir tvirtina Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programą. Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programa turi būti suderinta su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, kurios šią programą peržiūri, įvertina ir suderina ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo visų reikiamų ir tinkamai įformintų dokumentų ar informacijos, šių institucijų prašomos pateikti ar patikslinti, gavimo ir nurodytų trūkumų pašalinimo dienos. Reikalavimus Priežiūros po radioaktyviųjų atliekų atliekyno uždarymo programai nustato Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

4. Bet kuriuo priežiūros laikotarpiu aptikus nekontroliuojamą radioaktyviųjų medžiagų nuotėkį į aplinką arba tokio nuotėkio galimumą, radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas imasi visų reikalingų priemonių nekontroliuojamam radioaktyviųjų medžiagų nuotėkiui sustabdyti, tokio nuotėkio neigiamiems padariniams pašalinti ir užtikrinti galimo nuotėkio prevenciją.

5. Uždaryto radioaktyviųjų atliekų atliekyno priežiūra Energetikos ministerijos teikimu gali būti nutraukta Vyriausybės nutarimu, Energetikos ministerijai suderinus su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS IR CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ BRANDUOLINĘ ŽALĄ

22 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Civilinė atsakomybė už padarytą branduolinę žalą

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginį eksploatuojančios organizacijos civilinę atsakomybę už branduolinę žalą nustato Branduolinės energijos įstatymas.

DEVINTASIS SKIRSNIS

UŽDARŲJŲ RADIOAKTYVIŲJŲ ŠALTINIŲ, RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ IR PANAUDOTO BRANDUOLINIO KURO ĮVEŽIMAS, VEŽIMAS, IŠVEŽIMAS IR VEŽIMAS TRANZITU

Pakeistas skirsnio pavadinimas:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

24 straipsnis. Panaudoti uždarieji radioaktyvieji šaltiniai

1. Vadovaujantis šio įstatymo 25 straipsnyje nustatytais reikalavimais, leidžiama grąžinti į Lietuvos Respubliką panaudotus uždaruosius radioaktyviuosius šaltinius, jeigu jie skirti juos pagaminusiam juridiniam asmeniui, kuris įgaliotas juos priimti ir saugoti.

2. Uždarieji radioaktyvieji šaltiniai gali būti įvežami į Lietuvos Respubliką arba uždarieji radioaktyvieji šaltiniai gali būti parduoti ar perduoti Lietuvos Respublikoje, jeigu juos panaudojus arba neketinant jų naudoti numatoma panaudotus uždaruosius radioaktyviuosius šaltinius grąžinti uždarojo radioaktyviojo šaltinio tiekėjui. Uždarojo radioaktyviojo šaltinio gavėjas turi sudaryti su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju sutartį dėl uždarojo radioaktyviojo šaltinio tvarkymo tuo atveju, jeigu uždarojo radioaktyviojo šaltinio grąžinti uždarojo radioaktyviojo šaltinio tiekėjui būtų neįmanoma. Uždarojo radioaktyviojo šaltinio gavėjas privalo apsidrausti laidavimo draudimu ar turėti banko garantiją sutarties su radioaktyviųjų atliekų tvarkytoju paslaugų vertei, išskyrus teisės akte, nustatančiame radioaktyviųjų medžiagų, radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro įvežimo, išvežimo, vežimo tranzitu ir vežimo Lietuvos Respublikoje bei leidimų išdavimo tvarką, patvirtintame sveikatos apsaugos ministro kartu su Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininku, nustatytus atvejus, kai tokia sutartis sudaroma dėl uždarojo radioaktyviojo šaltinio, kuris bus naudojamas ir saugomas tol, kol bus galima jo nebekontroliuoti.

3. Jeigu panaudoto uždarojo radioaktyviojo šaltinio grąžinti uždarojo radioaktyviojo šaltinio tiekėjui neįmanoma, Radiacinės saugos centrui ar Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai įsitikinus, kad panaudoto uždarojo radioaktyviojo šaltinio grąžinti uždarojo radioaktyviojo šaltinio tiekėjui neįmanoma, ir pritarus panaudotas uždarusis radioaktyvūs šaltiniai turi būti tvarkomas kaip radioaktyviosios atliekos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

25 straipsnis. Radioaktyviųjų atliekų ir (ar) panaudoto branduolinio kuro įvežimas, vežimas, išvežimas ir vežimas tranzitu

1. Draudžiama įvežti į Lietuvos Respublikos teritoriją radioaktyvias atliekas ir (ar) panaudotą branduolinį kurą, išskyrus atvejus, kai:

- 1) radioaktyviosios atliekos arba panaudotas branduolinis kuras vežami tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją;
- 2) grąžinamos išvežtos apdoroti radioaktyviosios atliekos;
- 3) grąžinamos iš išvežtų medžiagų išskirtos radioaktyviosios atliekos;
- 4) grąžinamos radioaktyviosios atliekos, susidariusios perdirbus išvežtą panaudotą branduolinį kurą;
- 5) grąžinamas išvežtas apdoroti panaudotas branduolinis kuras, jeigu vežimas buvo uždraustas arba panaudotas branduolinis kuras nebuvo apdorotas.

2. Radioaktyviosios atliekos ir (ar) panaudotas branduolinis kuras turi būti įvežami, vežami,

išvežami ir vežami tranzitu laikantis Lietuvos Respublikos ratifikuotų tarptautinių sutarčių, įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių radioaktyviųjų medžiagų vežimą.

3. Radioaktyviausias atliekas ir (ar) panaudotą branduolinį kurą išvežti iš Lietuvos Respublikos teritorijos ir vežti tranzitu per kitų valstybių teritorijas Lietuvos Respublikos ūkio subjektams leidžiama tik pranešus valstybės, į kurią jos siunčiamos, kompetentingai institucijai ir nustatyta tvarka gavus tos valstybės kompetentingos institucijos sutikimą.

4. Radioaktyviosios atliekos ir (ar) panaudotas branduolinis kuras Lietuvos Respublikos ūkio subjektų gali būti vežami per tranzito šalis tik laikantis tarptautinių susitarimų ir taisyklių reikalavimų, taikomų atitinkamoms transporto rūšims.

5. Radioaktyviosios atliekos ir (ar) panaudotas branduolinis kuras gali būti išvežami tik į tas valstybes, kurios turi administracines ir technines galimybes juos priimti ir atitinkamas kontrolės ir priežiūros institucijas, taip pat struktūras, reikalingas radioaktyviosioms atliekoms ir (ar) panaudotam branduoliniam kurui tvarkyti pagal Jungtinę panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvenciją.

6. Draudžiama išvežti radioaktyviausias atliekas iš Lietuvos Respublikos teritorijos turint tikslą jas padėti į atliekynus, esančius piečiau 60 laipsnių pietų platumos.

7. Radioaktyviųjų atliekų ir (ar) panaudoto branduolinio kuro įvežimo, išvežimo, vežimo tranzitu ir vežimo Lietuvos Respublikoje tvarką nustato sveikatos apsaugos ministras kartu su Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininku.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2003 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 2003/122/Euratomas dėl didelio aktyvumo uždarytųjų radioaktyviųjų šaltinių ir paliktųjų šaltinių kontrolės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 694).

2. 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyva 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (OL 2011 L 199, p. 48).

Papildyta punktu:

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

3. 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas (OL 2014 L 13, p. 1).

Papildyta punktu:

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2004](#), 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-875 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2004

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 2, 10, 14 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2116](#), 2004-04-13, Žin., 2004, Nr. 60-2124 (2004-04-24), i. k. 1041010ISTA0IX-2116

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 10 straipsnio pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2506](#), 2004-10-26, Žin., 2004, Nr. 163-5944 (2004-11-09); Žin., 2004, Nr. 164-0 (2004-11-11), i. k. 1041010ISTA0IX-2506

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 24 straipsnio pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-354](#), 2005-09-29, Žin., 2005, Nr. 122-4361 (2005-10-13), i. k. 1051010ISTA000X-354

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 1 ir 2 straipsnių papildymo, 6, 12, 13, 14, 30 straipsnių pakeitimo, 27 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo priedu įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-132](#), 2009-01-12, Žin., 2009, Nr. 10-354 (2009-01-27), i. k. 1091010ISTA00XI-132

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 6, 12, 13, 14 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1541](#), 2011-06-28, Žin., 2011, Nr. 91-4318 (2011-07-19), i. k. 1111010ISTA0XI-1541

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-841](#), 2014-04-17, paskelbta TAR 2014-04-29, i. k. 2014-04866

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 8-1 straipsniu įstatymas

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1007](#), 2018-01-12, paskelbta TAR 2018-01-23, i. k. 2018-01020

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 10 straipsnio pakeitimo įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1284](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11177

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 8, 24, 25 straipsnių, devintojo skirsnio pavadinimo ir priedo pakeitimo įstatymas

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1285](#), 2018-06-21, paskelbta TAR 2018-07-03, i. k. 2018-11178

Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-1190 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 15 ir 21 straipsnių pakeitimo ir 8-1 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas